

KADOÇED

Biyolojik Taksonomi Biological Taxonomy

Evrende olay ve olguları daha iyi anlayabilmek birbiriyle kıyaslayabilmek çözümleyebilmek, ölçüp değerlendirebilmek için kategorileştirme (taksonomi) kaçınılmazdır. Gerek derneğimiz, FIDANIA botanic park ve Karadeniz endemik envanter projelerinde, gerek Sokak Hayvanlarını Koruma ve Sahiplendirme kardeş derneğimizin çalışmalarında kolaylık oluşturması için taksonomi tablosunun derneğimiz dokümanları arasında olması kaçınılmazdır.

Canlılar tek hücrelilerden çoğul ve kompleks yapılara kadar milyarlarca türe ayrılmış olsa da üst kategorilere çıkıldıkça aileleri, sınıfları, şubeleri birleşmektedir.

Canlıların belirli özellikleri göz önünde bulundurularak yapılan gruplandırmaya taksonomi (sınıflandırma) veya biyosistematik denir. Sınıflandırmayı inceleyen bilim dalına sistematik (taksonomi) denir. Canlılar, temel olarak altı grupta sınıflandırılır:

3 ÜST ÂLEM SİSTEMİ (Woese ve ark., 1990)	6 ÂLEM SİSTEMİ (Woese ve ark., 1977)
1. ARCHAEA (Prokaryotlar)	1. ARCHAEABACTERIA-Arkeler-Arkebakteriler
2. BACTERIA (Prokaryotlar)	2. EUBACTERIA-Bakteriler-Gerçek bakteriler
3. EUKARYA (Ökaryotlar)	3. PROTISTA-Protistler-tek hücreliler (kamçılılar, ameboitler, silliler, sporlular)
	4. FUNGI-Mantarlar
	5. PLANTAE-Bitkiler
	6. ANIMALIA-Hayvanlar

Taksonlar	Taxons
Üst Alem	Super kingdom
Alem	Kingdom
Alt Alem	Subkingdom
Grup	İntra kingdom
Üst Şube	Super division
Şube	Division
Alt Şube	Sub division
Üst Sınıf	Super class

Sınıf	Class
Alt Sınıf	Subclass
Üst Takım	Super order
Takım	Order
Alt Takım	Sub order
Üst Familya (Aile)	Super family
Familya (Aile)	Family
Alt Familya (Aile)	Sub family
Cins	Genus
Tür	Species
Alt Tür	Sub species

Aşağıda yöremizin iki önemli türünün “özet” taksonomisi görülmektedir.

1. FINDIK / NUT (BİTKİLER / PLANTEA)

Alan/Üst Alem (Domain; Empire) : Eukaryota (Ökaryotlar)

Alem (Regnum/Kingdom) : Plantae (Bitkiler)

Şube/Filum (Phylum) : Tracheophyta

Sınıf (Class) : Magnoliopsida

Takım (Order) : Fagales

Aile/Familya(Family) : Betulaceae

Cins (Genus) : *Corylus*Linnaeus

Tür (Species) : *Corylusavellana*Linnaeus(Fındık)

ITIS veri tabanına göre hiyerarşik sınıflandırma aşağıdaki gibidir:

Taxonomic Hierarchy

Kingdom	Plantae – plantes, Planta, Vegetal, plants
Subkingdom	Viridiplantae – green plants
Infrakingdom	Streptophyta – land plants
Superdivision	Embryophyta
Division	Tracheophyta – vascular plants, tracheophytes
Subdivision	Spermatophytina – spermatophytes, seed plants, phanérogames
Class	Magnoliopsida
Superorder	Rosanae
Order	Fagales
Family	Betulaceae – alder, birch
Genus	Corylus L. – hazelnut
Species	Corylus avellana L. – common filbert

2. HAMSİ / ANCHOVY (ANIMALIA)

Alan/Üst Alem (Domain; Empire)	: Eukaryota (Ökaryotlar)
Alem (Regnum/Kingdom)	: Animalia (Hayvanlar)
Şube/Filum (Phylum)	: Chordata
Sınıf (Class)	: Teleostei
Takım (Order)	: Clupeiformes
Aile/Familya (Family)	: Engraulidae
Cins (Genus)	: <i>Engraulis</i> Cuvier, 1816 (Hamsi/Ançuez; Anchovy)
Tür (Species)	: <i>Engraulis encrasicolus</i> Linnaeus, 1758 (European anchovy; Avrupa hamsisi)

ITIS veri tabanına göre hiyerarşik sınıflandırma aşağıdaki gibidir:

Taxonomic Hierarchy

Kingdom	Animalia – Animal, animaux, animals
Subkingdom	Bilateria
Infrakingdom	Deuterostomia
Phylum	Chordata – cordés, cordado, chordates
Subphylum	Vertebrata – vertebrado, vertébrés, vertebrates
Infraphylum	Gnathostomata
Superclass	Actinopterygii – ray-finned fishes, spiny rayed fishes, poisson épineux, poissons à nageoires rayonnées
Class	Teleostei
Superorder	Clupeomorpha
Order	Clupeiformes – anchois, harengs, anchovies, herrings
Suborder	Clupeoidei
Family	Engraulidae – anchois, anchoas, anchovies
Subfamily	Engraulinae
Genus	Engraulis Cuvier, 1816
Species	Engraulis encrasicolus (Linnaeus, 1758) – European anchovy

Kaynakça:

Derleme; Derneğimize bağlı bilimsel yayın organımız JENAS Editör Kurulu üyesi, Ordu Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bilim Dalı öğretim Üyesi Prof.Dr. Beyhan TAŞ tarafından yapılmıştır.

ITIS, the Integrated Taxonomic Information System den yararlanılmıştır. <https://www.itis.gov/>